

Suid-Afrika se Grensoorlog, 1966-1989: 'n versameling kontemporêre artikels

Barnard, Leo, *gasred.* 2009. Grensoorlog/Border War 1966-1989. Deel 2. Bloemfontein: Sun Press. 367 p. Prys: R150,00. ISBN: 0-285-2442.

Resensent: G. Bentz
Departement Krygsgeskiedenis,
Universiteit Stellenbosch

Met die intreeslag meld die redakteur dat die Grensoorlog, gemeet teen ander wêreldkonflikte, slegs as 'n reeks skermutselings beskryf sou kon word. Die Suid-Afrikaanse Regering van daardie era se

stilswee oor sy betrokkenheid in die konflik het tereg daartoe bygedra om die toenemend eskalerende militêre aktiwiteite in die suide van Angola van die publiek te weerhou. Individue van oor 'n breë spektrum het deel van hierdie skermutselings gevorm en vir hulle wat opofferings gemaak het, was dit inderdaad 'n era van 'n totale aanslag.

Die afgelope paar jaar het 'n vloedgolf publikasies wat handel oor persoonlike ervarings aan die grens, die lig gesien. Wat hieraan verfrissend is, is die feit dat al hoe meer gewone rolspelers na vore getree het. Suid-Afrikaanse dienspligtiges, insluitend “medics”, troepies en selfs “parabats” het begin skryf oor wat hulle in die noorde beleef het. Die tydskrif se eerste artikel, “The citizen soldier in the Border War”, is inderdaad 'n logiese beginpunt waar die leser bekend gestel word aan die organisasie en deelname van die burgermageenhede asook die totstandkoming van nasionale diensplig. Met die mannekragprobleem in 'n redelike mate opgelos, kon die SAW aandag skenk aan die ontwikkeling van 'n strategie om die oorlog in sy guns te swaai. Hierdie strategie word deur Jacobs uiteengesit in “The forward defence strategy of the South African Defence Force (SADF) 1978-1989”. Dit is hier waar die leser ervaar hoe die Suid-Afrikaanse regering beplan het om sy gewapende magte aan te wend ten einde die interne situasie te beheer en eksterne vyandigesinde elemente te destabiliseer. Dit is vanselfsprekend dat konflik van enige aard nie net 'n uitwerking op die fisiese betrokkenes sal bewerkstellig nie, maar ook op die families en geliefdes. Liebenberg en Ferreira se artikel fokus op die impak van die konflik op Suid-Afrika en Angola. Wat hier noemenswaardig is, is dat die artikel meer fokus op die nie-militêre nagevolge van die Grensoorlog, insluitend negatiewe sosiale tendense, ontwrigting van die familiestruktuur, ekologiese impak en die misbruik van natuurlike hulpbronne soos diamante in Angola.

Vir lesers wat meer geïnteresseerd is in die suiwer militêre aspekte van die Grensoorlog, is daar heelwat om van te kies. Barnard se vier artikels oor die Suid-Afrikaanse Lugmag (SALM) behoort genoeg te wees om in menige vliegtuigfundi se behoeftes te voorsien en Lord se kort beskrywing van die SALM se eerste “kill” sedert Korea het die hoendervleisfaktor waarna vegvliegtuigtoesiasie smag.

Römer Heitman en Scholtz verskaf onderskeidelik oorsigte oor die toerusting wat deur die Leër gebruik was en ook die aanwending daarvan ter ondersteuning van die Leër se doktrine. Hierdie twee stukke vorm 'n uitstekende basis waarvandaan die Slag van Cassinga, 4 Mei 1978, in die daaropvolgende twee artikels bestudeer

kan word. Barnard fokus meer op die menslike aspek van die konflik in sy onderhoude met twee voormalige SAW-soldate wat by die Slag van Cassinga betrokke was. Vir liefhebbers van werk oor mobiele oorlogvoering behoort Jordaan se “Role of South African Armour in South West Africa/Namibia and Angola: 1975-1989” ’n uitstekende oorsig te bied van die SAW se pantservermoë. G.J.J. Oosthuizen verpersoonlik die rol wat die pantser gespeel het in die Grensoorlog deur op die Regiment Mooirivier van Potchefstroom te fokus.

Geen publikasie oor die Grensoorlog kan volledig wees sonder om die rol van die Suid-Afrikaanse Vloot (SAV) aan te raak nie. Die tydperk 1966-1989 word omvattend deur Wessels bespreek waarna hy ook op Skout-Admiraal (JG) A. Burgers se herinnerings oor en ervarings in die vloot ten tyde van die Grensoorlog fokus. Die publikasie sluit af, net soos dit begin het, deur op die menslike faktor te fokus. Van Niekerk se “Laaitie tot ’n man – hoe die weermag my van die lewe geleer het”, behoort enigiemand wat weermagbasies beleef het met heimweë te vul. Die heel laaste artikel handel oor die betrokkenheid van vroue in ’n era van oorlog. Annette Strauss se weergawe van die rol wat vroue en vroueorganisasies gespeel het ter ondersteuning van die mans op die grens is ’n klinklare bewys dat die konflik nie net deur hardebaard burgermagmanne en jong dienspligtiges geveg is nie.

Hierdie publikasie sal van onskatbare waarde wees vir enigeen wat meer te wete wil kom oor die Grensoorlog, aangesien dit feitlik alle aspekte rakende Suid-Afrikaanse betrokkenheid oor die tydperk 1966-1989 dek. Die lengte van die onderskeie bydraes is gebruikersvriendelik en lesers sal nie deur lang hoofstukke hoef te worstel om inligting te bekom nie. Navorsers en historici behoort ook baat te vind by die versameling artikels, aangesien die betrokke outeurs hulleself reeds bewys het as meesters in hulle onderskeie velde. Die redaksie se keuse van artikels is van hoë gehalte en die uitleg van die publikasie is sinvol en dra by tot ’n uiters genotvolle leeservaring.